

โรงพยาบาลชุมชน	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ 03	วันที่ประกาศใช้ 04/01/64	หน้า 1/6	สำเนาที่
วิธีปฏิบัติที่: WI-ANE-01.01		เรื่อง: การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก		

1. วัตถุประสงค์ (Purpose)

1. เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยก่อนได้รับบริการทางวิสัญญีอย่างถูกต้อง เหมาะสม
2. ผู้ป่วยได้รับทราบข้อมูลและแผนในการให้ยาระงับความรู้สึกได้อย่างถูกต้อง

2. ขอบข่าย (Scope)

งานบริการวิสัญญีในห้องผ่าตัด ต้องมีการเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยทุกรายที่จะเข้ารับการผ่าตัด ให้ยาระงับความรู้สึกเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ป่วยได้รับการเตรียมตัวสำหรับการผ่าตัดและได้รับยาระงับความรู้สึกได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยประสานกับทีมสหสาขาที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยให้ปลอดภัย

3. คำจำกัดความ (Definition)

การให้ยาระงับความรู้สึก (Anesthesia) หมายถึงการทำให้หมดความรู้สึก หรือสูญเสียความรู้สึกชั่วคราวในขณะที่ผ่าตัด ผู้ป่วยอาจหมดความรู้สึกทั่วร่างกายหรือหมดความรู้สึกของอวัยวะบางส่วน แต่อาจรู้สึกตัวก็ได้

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibility)

4.1 ทีมเจ้าหน้าที่ประจำตึก

1) ประสานงานกับห้องผ่าตัดทางโทรศัพท์ รายงานประวัติ อาการและการให้การพยาบาล เตรียมผ่าตัดผู้ป่วย อย่างสิ้น กระจกเข้าใจและ set ผ่าตัดในระบบ HOSxPXE4 ในกรณี elective case

2) พนักงานเปลนำผู้ป่วยส่งห้องผ่าตัด

4.2 ทีมเจ้าหน้าที่ห้องผ่าตัด-วิสัญญี เตรียมความพร้อม ให้บริการอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ตามแนวทางการให้ยาระงับความรู้สึก ทั้งก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัด และหลังผ่าตัด ผู้ป่วยเกิดความปลอดภัย ศัลยแพทย์สามารถทำผ่าตัดได้สะดวก

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)

1. เยี่ยมผู้ป่วยก่อนได้รับบริการทางวิสัญญี

ผู้จัดทำ.....
หัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดและวิสัญญี	วันที่
ผู้อนุมัติ
หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล	วันที่
สถานะเอกสาร	

โรงพยาบาลชุมชน	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ 03	วันที่ประกาศใช้ 04/01/64	หน้า 2/6	สำเนาที่
วิธีปฏิบัติที่: WI-ANE-01.01		เรื่อง: การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก		

1.1 ประเมินและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการเจ็บป่วยในอดีต ประวัติการไ้ยาที่มีผลต่อการให้ยาระงับความรู้สึก อาการที่แสดงถึงพยาธิสภาพของระบบหายใจ หัวใจ ระบบไหลเวียน ภาวะการคลื่นไส้อาเจียน ปัญหา/ความต้องการ สภาพความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้ป่วย ประวัติครอบครัว ประวัติการไ้ยา ประวัติของโรคภูมิแพ้ ประวัติการสูบบุหรี่ ประวัติ การดื่มสุรา ประวัติการตั้งครรภ์

1.2 การตรวจร่างกาย ตั้งแต่ตรวจสภาพทั่วไปของผู้ป่วย การตรวจวัดสัญญาณชีพ ระบบหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบต่อมไร้ท่อ เป็นต้น

1.3 การประเมินทางเดินหายใจ เพื่อประเมินโอกาสช่วยหายใจยาก (Difficult ventilation) และการใส่ท่อช่วยหายใจยาก (Difficult airway)

1.4 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ตรวจเลือด ปัสสาวะ ภาพรังสีทรวงอก การตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ

1.5 ประเมินสภาพผู้ป่วยตาม ASA Classes (American Society of Anesthesiologists) เพื่อทราบความแข็งแรงสมบูรณ์ และความเสี่ยงของผู้ป่วยต่อการได้รับบริการทางวิสัญญี

1.6 ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของเอกสาร การลงนามยินยอมในการรับบริการทางวิสัญญี

1.7 การงดน้ำ-อาหารก่อนการรับบริการทางวิสัญญี

1.8 ให้ข้อมูลและคำแนะนำการปฏิบัติตนและความเสี่ยงระหว่างการให้บริการทางวิสัญญี

1.8.1 ขั้นตอนและเครื่องมือของการให้ยาระงับความรู้สึก

1.8.2 การออกฤทธิ์และผลข้างเคียงจากการให้ยาระงับความรู้สึก

1.8.3 การดูแลตนเอง ก่อน-ขณะ-หลัง ให้ยาระงับความรู้สึก

1.9 เปิดโอกาสให้ผู้ป่วย / ครอบครัวซักถามข้อสงสัย เพื่อลดความวิตกกังวล

1.10 ประสานงานและให้ข้อมูลการเตรียมผู้ป่วยให้ยาระงับความรู้สึกกับพยาบาลประจำหอผู้ป่วย

2. เตรียมความพร้อมและประเมินผู้ป่วยซ้ำ ก่อนให้บริการทางวิสัญญี

2.1 ความถูกต้องของตัวบุคคลและแผนการผ่าตัด

2.2 ประเมินผู้ป่วยตาม ASA Classes

2.3 ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ใบอนุญาตยินยอมให้บริการทางวิสัญญีและผ่าตัดต้องลงนามให้เรียบร้อยก่อน

2.4 ตรวจสอบถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ

โรงพยาบาลชุมชน	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ 03	วันที่ประกาศใช้ 04/01/64	หน้า 3/6	สำเนาที่
วิธีปฏิบัติที่: WI-ANE-01.01		เรื่อง: การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก		

2.5 สอบถามการดื่มน้ำและอาหารทางปาก

2.6 ทบทวนการปฏิบัติตนของผู้ป่วยก่อนให้บริการทางวิสัญญี

2.7 บรรเทาอาการรบกวนต่าง ๆ

คำแนะนำผู้ป่วยก่อนการวางยาสลบ (General anesthesia : GA)

ผู้ป่วยต้องงดอาหารและน้ำ รวมถึงอธิบายขั้นตอนการให้ยาสลบในห้องผ่าตัด ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แหงสายให้น้ำเกลือ (กรณียังไม่มีน้ำเกลือ)
2. ติดอุปกรณ์เครื่องเฝ้าระวังสัญญาณชีพ
3. ดมออกซิเจนผ่านหน้ากาก (mask)
4. ฉีดยาทางสายน้ำเกลือให้กลับ
5. ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดจากการใส่ท่อช่วยหายใจ(กรณี GA ที่ใส่ท่อช่วยหายใจ)
 - อาจเกิด ริมฝีปากแตก , ฟันโยก , ฟันหัก (กรณีมีฟันโยกอยู่เดิม), เจ็บคอ , ระคายเคืองคอ , เสียงแหบ , arythenoid dislocation (สำคัญเวลากลับ) , สำลักเศษอาหาร
 - กรณีใส่ท่อช่วยหายใจยาก อาจเกิด ริมฝีปากแตก , ฟันโยก , ฟันหัก , สำลักเศษอาหาร ได้บ่อย

ขึ้น

6. ไม่รู้สึกตัว ไม่เจ็บระหว่างผ่าตัด
7. ตื่นเมื่อเสร็จผ่าตัด และให้ทำตามคำสั่งหายใจผ่านท่อช่วยหายใจ (กรณี GA ที่ใส่ท่อช่วยหายใจ)
8. ดูแลการในห้องพักฟื้นอย่างน้อย 1 ชั่วโมง จนปลอดภัย
9. การดูแลหลังผ่าตัด

*อธิบายภาวะแทรกซ้อนจากการวางยาสลบ ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดหลังการระงับความรู้สึกแบบ general anesthesia (GA)

- อาจเกิด ภาวะแทรกซ้อนจากการใส่ท่อช่วยหายใจ ดังที่กล่าวมาแล้ว
- อาจเกิด อาการคลื่นไส้/อาเจียน , การระลึกรู้ได้- จำได้ (awareness), ปวดศีรษะ , มึนงงเวียนศีรษะ

*เมื่อปวดแผล ให้ขอยาแก้ปวดได้

*ได้รับการฝึกหายใจลึก และไอเพื่อลดการเกิดเสมหะคั่งค้าง การเกิดปอดแฟบหลังผ่าตัด

วิธีปฏิบัติ

- หายใจเข้าลึกและซ้ำกลับไว้ 1-2 วินาที จำนวน 3 ครั้ง และหายใจเข้าลึกแล้วไอ 1 ครั้ง (ถือเป็น 1 ชุด)
- ใช้มือ หรือหมอน กดแผลหน้าท้องหรือแผลผ่าตัด เวลาไอ หรือขอยาแก้ปวด ก่อนเริ่มปฏิบัติ

โรงพยาบาลชุมชน	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ 03	วันที่ประกาศใช้ 04/01/64	หน้า 4/6	สำเนาที่
วิธีปฏิบัติที่: WI-ANE-01.01		เรื่อง: การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก		

- ทำวันละ อย่างน้อย 3-4 ชุด

*กระตุ้นการเคลื่อนไหว (ambulation)แนะนำผู้ป่วยควรลุกนั่ง ยืน หรือเดินให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ไม่ควรนอนอยู่เฉย ๆ เพื่อป้องกันภาวะปอดแฟบหลังผ่าตัด ท้องอืด หรือเกิดลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ ในรายที่มีปัจจัยเสี่ยง เป็นต้น

6. เอกสารอ้างอิง (Reference Document)

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2551) . **มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล ปรับปรุงครั้งที่2** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2554) . **เครื่องมือประเมินคุณภาพ**

การพยาบาลตามมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล ปรับปรุงครั้งที่1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทสามเจริญ(กรุงเทพ) จำกัด.

สุวรรณณี สุระศรีวงศ์. (2552). **ตำราพื้นฐานวิชาการวิสัญญีวิทยา.** กรุงเทพฯ:เรือนแก้วการพิมพ์

อุษาวดี อัครวิเศษ (2547) **ประเด็นและแนวโน้มในการผ่าตัด 2.** กรุงเทพมหานคร :

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

7. เอกสารแนบท้าย (Appendix)

แบบประเมินสมรรถนะวิสัญญีพยาบาล เรื่อง การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก

เครื่องชี้วัดคุณภาพ

1. ผู้ป่วยได้รับการประเมินความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมก่อนได้รับบริการทางวิสัญญี

2. ผู้ป่วยและครอบครัวมีความรู้ และสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้ป่วยได้รับความสุขสบาย ปลอดภัย คลายความวิตกกังวลขณะรอการเคลื่อนย้ายเข้าห้องผ่าตัด

4. ผู้ป่วยได้รับการบริการทางวิสัญญีภายใต้สถานการณ์ที่พร้อม

วิธีการตรวจสอบ

- ร้อยละของผู้ป่วยได้รับการประเมินปัญหาและเตรียมความพร้อมก่อนรับบริการทางวิสัญญี
- อุบัติการณ์การเลื่อนผ่าตัดเนื่องจากความไม่พร้อมของบริการทางวิสัญญี

โรงพยาบาลชุมชน	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ 03	วันที่ประกาศใช้ 04/01/64	หน้า 5/6	สำเนาที่
วิธีปฏิบัติที่: WI-ANE-01.01		เรื่อง: การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก		

แบบประเมินสมรรถนะวิสัญญีพยาบาล
เรื่อง การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก

งานการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดและวิสัญญี กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน

คำจำกัดความ (Definition)

การให้ยาระงับความรู้สึก (Anesthesia) หมายถึงการทำให้หมดความรู้สึก หรือสูญเสียความรู้สึกชั่วคราวในขณะผ่าตัด ผู้ป่วยอาจหมดความรู้สึกทั่วร่างกายหรือหมดความรู้สึกของอวัยวะบางส่วน แต่อาจรู้สึกตัวก็ได้

รายการ	Knowledge	Attributes	practices
การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก			√

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติ = 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติ = 0 คะแนน

วิสัญญีพยาบาลต้องปฏิบัติครบทุกข้อ คิดเป็น 100% จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมิน

- ผ่านการประเมิน
- โอกาสพัฒนา

แนวทางการพัฒนา

- ศึกษาข้อมูลและหาความรู้เพิ่มเติม
- ฝึกประสบการณ์กับผู้ชำนาญการ
- ประเมินซ้ำอีก 1 เดือน
- อื่น ๆ

.....
.....

ลงชื่อ

ลงชื่อ

(.....)

(.....)

ผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน

โรงพยาบาลชุมชน	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ 03	วันที่ประกาศใช้ 04/01/64	หน้า 6/6	สำเนาที่
วิธีปฏิบัติที่: WI-ANE-01.01		เรื่อง: การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก		

แบบประเมินสมรรถนะวิสัญญีพยาบาล เรื่องการเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก

ข้อรายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เตรียมผู้ป่วยก่อนการผ่าตัดได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตามแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยก่อนให้ยาระงับความรู้สึก
2. รวบรวมข้อมูล ประเมินปัญหา ความต้องการของผู้ป่วยที่ไม่ซับซ้อนก่อนให้ยาระงับความรู้สึกได้
3. อธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนการให้ยาระงับความรู้สึกและร่วมตัดสินใจการเลือก วิธีให้ยาระงับความรู้สึก
4. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของเอกสาร การลงนามยินยอมในการรับบริการทางวิสัญญี
5. เตรียมความพร้อมและประเมินผู้ป่วยซ้ำ ก่อนให้บริการทางวิสัญญี